

Činioci uticaja na znanje o prirodnim katastrofama

Vladimir M. Cvetković¹, Marina Filipović²
Dejana Jovanović Popović², Gavriilo Ostojčić

Originalni naučni rad

UVOD

Znanje o prirodnim katastrofama je ispitivano u raznovrsnim kvantitativno-kvalitativnim istraživanjima [1,2]. Šau i saradnici [3] su utvrdili da edukacija o prirodnim katastrofama u porodici i lokalnim zajednicama u Japanu ima veći uticaj od edukacije u školama. Adem [4] navodi da su građani koji su imali neki vid edukacije o prirodnim katastrofama u školama posedovali veći nivo znanja i da su ona bila zasnovana na naučnim činjenicama, dok su znanja koja se stiču u okviru porodice i medija bez strukture, nesistematična i mogu dovesti do zablude i netačnih informacija. Takođe, naučno potvrđuje postojanje jasne korelacije između znanja i stavova o zemljotresu. Tomio i saradnici [5] ukazuju da su građani sa višim nivoom obrazovanja spremniji za reagovanje na prirodne katastrofe, posmatrano na nivou domaćinstva, dok na nivou lokalne zajednice takva veza postoji sa dužinom prebivališta, bračnim statusom i prisustvom starijeg člana porodice. Kurita [6] u radu ukazuju da više od 90% stanovnika nema odgovarajuće znanje o cunamiju i da su glavni izvor informacija tokom katastrofa bili članovi porodice i komšiluk. Pri tome, oni ističu da je školska edukacija veoma važna za podizanje svesti o prirodnim katastrofama. Beker i saradnici [7] u radu opisuju efektivnost generalne prevencije obrazovanja o katastrofama ističući činjenicu da će učenici doći kući sa informacijama o neophodnim merama spremnosti podstičući roditelje da naprave planove. Dakle, autori ukazuju da će doći do transfera znanja sa učenika na roditelje. Autori u [8] u rezultatima svojih istraživanja utvrdili su da učenici srednjih škola u Beogradu u najvećoj meri smatraju da znaju šta je to zemljotres, njih 94,8%, značajno manji broj smatra da ne zna šta je zemljotres (1,3%) ili da ne zna da li zna šta je to zemljotres (3,8%). Ronan i saradnici [9] izveštavaju da preventivno obrazovanje o prirodnim katastrofama smanjuje anksioznost kod dece. u [10] autor je utvrdio značajnu statistič

ku povezanost između obrazovanja građana i nivoa spremnosti za reagovanje na uragan. Autori u [11] su ispitujući povezanost između učešća u obrazovnim programima o prirodnim katastrofama i spremnosti domaćinstva za reagovanje na iste, ukazali da postoji pozitivna korelacija između učešća u obrazovnim programima i višeg nivoa spremnosti domaćinstva za reagovanje u prirodnim katastrofama. Kon i saradnici [12] ističu da postoje značajne varijacije među rezultatima istraživanja koja se odnose na uticaj obrazovanja na nivo spremnosti građana za reagovanje na katastrofe. Faupel i saradnici [13] rezultatom svog istraživanja potvrđuju povezanost između učešća u obrazovnim programima o prirodnim katastrofama sa nivoom spremnosti građana za reagovanje. Beker i saradnici [14] ukazuju da tradicionalni obrazovni programi o prirodnim katastrofama fokusirani na pasivne informacije omogućuju veoma nizak nivo svesti i motivacije građana na podizanje nivoa spremnosti za reagovanje. U radu [3] ispitujući povezanost između znanja i prethodnog iskustva sa zemljotresom autori su utvrdili da prethodna iskustva u velikoj meri utiču na znanje o takvoj katastrofi. Pri tome, naglašavaju da je školsko obrazovanje ključno u jačanju znanja i percepcije o zemljotresu. Džonson i saradnici [15] u radu ukazuju da postoji pozitivna korelacija između spremnosti domaćinstva sa učešćem dece u obrazovnim programima o katastrofama. U radu [16] u rezultatima svojih istraživanja autori navode da su obrazovanje o katastrofama i zalihe delimični posrednici između anksioznosti i spremnosti za poplave i glavni posrednici između anksioznosti i spremnosti za reagovanje na toplotne talase. Šivaku i saradnici [17] u radu ističu činjenicu da se trenutna školska edukacija, bazirana na lekcijama može podići nivo svesti o rizicima, ali da ona ne može omogućiti studentima da znaju važnost preventivnih mera usmerenih ka smanjenju rizika. Svakako, i u domaćoj literaturi postoji veći broj radova koji se bavi ispitivanjem različitih dimenzija pripremljenosti za reagovanje u prirodnim katastrofama [18-22].

Adrese autora: ¹Kriminalističko-policijska akademija, Zemun, Cara Dušana 192, ²Univerzitet u Beogradu, Fakultet bezbednosti, Beograd

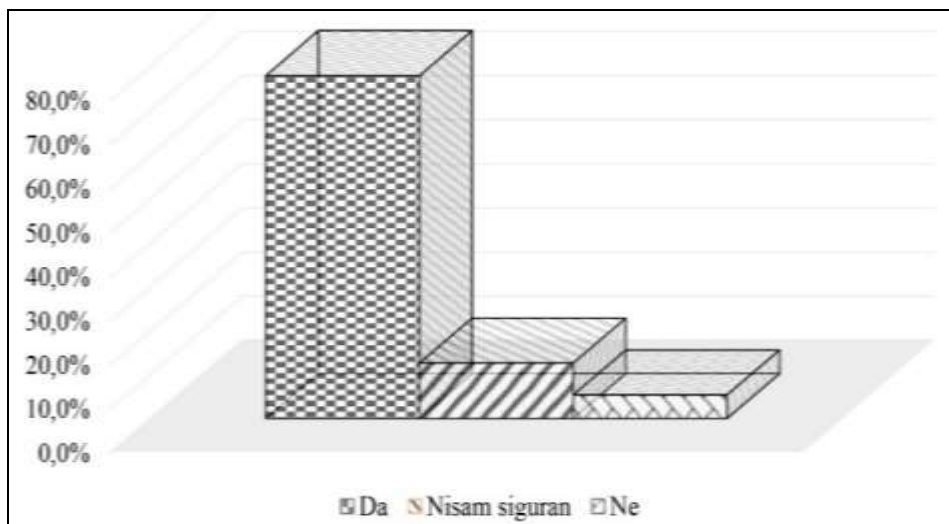
1. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Kvantitativno istraživanje realizovano je primenom strategije ispitivanja u domaćinstvima uz primenu višestepnog slučajnog uzorka. U prvom koraku, koji se odnosio na primarne uzoračne jedinice bili su određeni delovi zajednice u kojima će se obaviti istraživanje. Taj proces, pratilo je kreiranje mape i određivanje procentualnog učešća svakog takvog segmenta u ukupnom uzorku. U drugom koraku koji se odnosio na istraživačka jezgra, određene su ulice ili delovi ulica na nivou primarnih uzoračnih jedinica. Svako istraživačko jezgro bilo je određeno kao putanja sa preciziranim početnom i krajnjom tačkom kretanja. U sledećem koraku, određena su domaćinstva u kojima je sprovedeno anketiranje. Broj domaćinstava obuhvaćen uzorkom određen je u odnosu na njihov ukupan broj u opštini. Konačni korak, odnosio se na proceduru izbora ispitanika unutar prethodno definisanog domaćinstva. Selekcija ispitanika je sprovedena procedurom sledećeg rođendana za punoletne članove domaćinstva. Proces anketiranja u opštinama obavljao se tri dana u toku nedelje (uključujući i vikende) u različitim doba dana. U istraživanju je ukupno anketirano 2500 građana (face to face – lični intervju) u sledećim lokalnim zajednicama Obrenovac (178), Šabac (140), Kru-

ševac (180), Kragujevac (191), Sremska Mitrovica (174), Priboj (122), Batočina (80), Svilajnac (115), Lapovo (39), Paraćin (147), Smederevska Palanka (205), Sečanj (97), Loznica (149), Bajina Bašta (50), Smederevo (145), Novi Sad (150), Kraljevo (141), Rekovac (50) and Užice (147). Izloženi metodološki okvir deo je obimnijeg istraživanja sprovedenog o pripremljenosti građana za reagovanje na prirodnu katastrofu. Analiza strukture uzorka pokazuje da u uzorku ima više žena (50,2%), nego muškaraca (49,8%). Najviše anketiranih građana 41,3% je sa završenom srednjom/četvorogodišnjom školom. Najmanje je građana sa završenim master 2,9% i doktorskim studijama 0,4%. U uzorku, oženjenih/udatih je 54,6%, udovaca/ica je 3%, ispitanika koji nisu u vezi je 18,8%, verenih je 2,7% i u vezi je 16,9%. Statistička analiza prikupljenih podataka rađena je u statističkom programu za društvene nauke (*Statistical Package for the Social Sciences*). Za ispitivanje uticaja različitih činioca h^2 test nezavisnih uzoraka.

2. REZULTATI I DISKUSIJA

Na samom početku, ispitanicima je bilo postavljeno pitanje da li znaju šta je prirodna katastrofa? Dobijeni rezultati ukazuju da 77,9% zna, 12,7% nije sigurno i 5,4% ne zna šta je prirodna katastrofa (grafikon 1).

Grafikon 1 - Procentualna distribucija odgovora na pitanje: „Da li znate šta je prirodna katastrofa?“

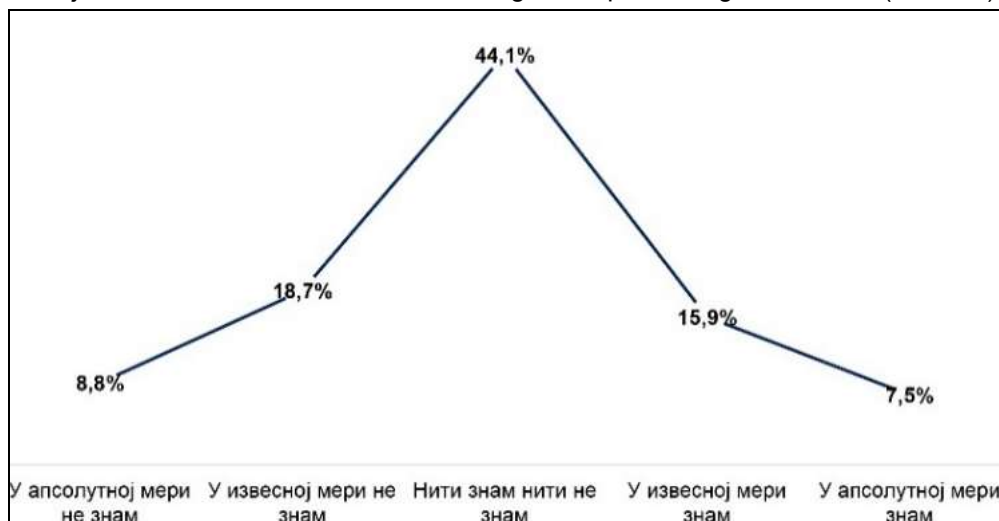
Nadalje, ispitivana je percepcija nivoa znanja o prirodnim katastrofama. Od ukupno 2372 ispitanika koji su dali odgovor na pitanje kako na skali od 1 (apsolutno ne zna) do 5 (apsolutno zna) ocenjujete nivo vašeg znanja, najviše ispitanika 44,1% odgovorilo je da niti zna niti ne zna. Pri tome, 27,5% ispitanika je odgovorilo da ne zna, dok je 23,4% istaklo da zna. Posmatrano iz aspekta

srednje vrednosti znanja za reagovanje, ona iznosi 2,94 (SD = 1,023) (grafikon 2).

Rezultati X^2 testa pokazuju da postoji statistički značajan uticaj pola na znanje o prirodnim katastrofama ($X^2 = 8,57$, $p = 0,01$). Naime, od ukupnog broja ispitanika muškog pola (1196) 79,8% zna, 15,1% nije sigurno i 5% ne zna šta je prirodna katastrofa. Sa druge strane, od ukupnog broja ispitanika ženskog pola (1203) 82,5% zna, 11,3%

nije sigurno i 6,2% ne zna šta je prirodna katastrofa. Analizirajući dobijene rezultate, može se primetiti da žene u većem procentu u odnosu na muškarce znaju šta je prirodna katastrofa (tabela 1). Zatim, utvrđeno je da postoji statistički značajan uticaj godina starosti građana na posedovanje znanja za prirodne katastrofe ($X^2 = 92,34$, $p = 0,00$). Tom prilikom dobijeni su sledeći rezultati: od 18 do

28 godina (690) 78,1% ispitanika zna šta je prirodna katastrofa; od 29 do 38 godina (528) 78,8% ispitanika; od 39 do 48 godina (504) 84,1% ispitanika; od 49 do 58 godina (474) 88,4% ispitanika; od 59 do 68 godina (157) 80,3% ispitanika i preko 69 godina (101) 45% zna šta je prirodna katastrofa. Dakle, o prirodnoj katastrofi najmanje znaju građani preko 69 godina života (tabela 1).

Grafikon 2 - Procentualna distribucija odgovora na pitanje: Da li znate šta je prirodna katastrofa?

Statistički značajan uticaj na znanje o prirodnim katastrofama zabeležen je i kod visine prihoda građana ($X^2 = 13,80$, $p = 0,03$). Od ukupnog broja građana (709) sa prihodima do 25.000 dinara 80,5% ispitanika poseduje znanje o prirodnim katastrofama. Zatim, od ukupno 914 ispitanika sa prihodima do 50.000 dinara 81,8% ispitanika. I na kraju, od 447 ispitanika sa prihodima do 75.000 78,7% ispitanika poseduje znanje i od 181 ispitanika sa prihodima preko 76.000 dinara 78,7% poseduje znanje. Analizirajući dobijene rezultate može se videti da je najviše ispitanika sa prihodima preko 76.000 dinara istaklo da zna šta je prirodna katastrofa. Takođe, bračni status utiče na znanje o prirodnim katastrofama ($X^2 = 35,27$, $p = 0,00$). Prema dobijenim rezultatima, najviše znanja o prirodnim katastrofama imaju građani koji su oženjeni/udati (83,7%), pa oni koji su u vezi (82,3%), koji nisu u vezi (78,2%), udovci/ice (72,9%), vereni (72,7%) i razvedeni (68%). Analizirajući dobijene rezultate, utvrđeno je da najmanje znaju o prirodnim katastrofama građani koji su razvedeni (tabela 1). Kada je reč o percepciji rizika, postoji statistički značajan uticaj ($X^2 = 14,28$, $p = 0,00$) i utvrđeno je da građani koji smatraju da su izloženi riziku od nastanka prirodnih katastrofa u većem procentu (83,2%) znaju šta je prirodna katastrofa u odnosu na građane koji smatraju da nisu izloženi riziku (76,3%) (tabela 1). Zaposlenost takođe statistički značajno utiče ($X^2 = 13,61$, $p = 0,00$) (tabela 1).

Utvrđeno je da zaposleni ispitanici u većem procentu (83,6%) znaju šta je prirodna katastrofa u

odnosu na nezaposlene ispitanike (77,6%). Pored toga, utvrđeno je da ispitanici koji imaju strah od prirodne katastrofe u većem procentu (83,2%) znaju šta je prirodna katastrofa u odnosu na ispitanike koji nemaju strah (79,3%) ($X^2 = 10,88$, $p = 0,00$) (tabela 1). Na kraju, nije utvrđen statistički značajan uticaj prethodnog iskustva ($X^2 = 35,27$, $p = 0,00$) i odsluženog vojnog roka ($X^2 = 35,27$, $p = 0,00$).

Tabela 1 - Rezultati hi kvadrat testa nezavisnosti faktora i znanja o prirodnim katastrofama

	Vrednost Hi kvadrata (X^2)	Broj stepeni slobode - df	Nivo značajnosti - Asymp. Sig. (2-sided)
Pol	8,572	2	,014*
Godine	92,340	12	,000*
Prihodi	13,808	6	,032*
Bračni status	35,270	10	,000*
Percepcija rizika	14,288	4	,006*
Zaposlenost	13,618	2	,001*
Prethodno iskustvo	3,813	2	,149
Strah	10,888	2	,004*
Odslužen vojni rok	4,157	2	,125

*postoji statistička značajna povezanost Sig. $\leq 0,05$

Rezultati X^2 testa pokazuju da postoji statistički značajan uticaj pola na nivo znanja o prirodnim katastrofama ($X^2 = 32,83$, $p = 0,00$). Utvrđeno je da

muškarci (10,7%) u odnosu na žene (5,1%) u većem procentu u apsolutnoj meri znaju šta je prirodna katastrofa (tabela 1). Godine su takođe statistički značajno povezane sa nivom znanja ($X^2 = 86,13$, $p = 0,00$). U najvećem procentu (15%) u apsolutnoj meri znaju šta su prirodne katastrofe građani starosti preko 69 godina. Kada je reč o visini prihoda, utvrđeno je da građani sa najnižim nivoom prihoda (do 25.000 dinara) u najvećem procentu (11,2) u apsolutnoj meri znaju šta je prirodna katastrofa ($X^2 = 62,03$, $p = 0,00$). Sa druge strane, utvrđen je uticaj i bračnog statusa na nivo znanja o prirodnim katastrofama ($X^2 = 75,39$, $p =$

0,00). Vereni građani u najvećem procentu (11,3%) u apsolutnoj meri znaju šta je prirodna katastrofa. Percepcija rizika je takođe statistički značajno povezana sa znanjem ($X^2 = 35,68$, $p = 0,00$). Građani koji smatraju da su izloženi riziku u većem procentu (10,3%) u apsolutnoj meri znaju šta je prirodna katastrofa u odnosu na građane koji smatraju da nisu izloženi riziku (5,5%). I na kraju, utvrđeno je da ispitanici koji imaju strah (10,3%) u većem procentu u apsolutnoj meri znaju šta je prirodna katastrofa u odnosu na ispitanike koji nemaju strah (5,2) (tabela 2).

Tabela 2 - Rezultati X^2 (hi kvadrat) testa nezavisnosti određenih faktora i nivoa znanja o prirodnim katastrofama

		Vrednost Hi kvad- rata (X^2)	Broj stepeni slobode - df	Nivo značajnosti - Asymp. Sig. (2-sided)
Pol	Muškarci: 1 (7,7%), 2 (18,7%), 3 (45,1%), 4 (17,8%), 5 (10,7%).	32,834	4	,000*
	Žene: 1 (10,7%), 2 (20,7%), 3 (47,8%), 4 (15,7%), 5 (5,1%).			
Godine	Od 18 do 28: 1 (6%), 2(21,6%), 3 (48,2%), 4 (18,1%), 5 (6%).	86,138	24	,000*
	Od 29 do 38: 1 (8,6%), 2(20,7%), 3 (49,9%), 4 (14,1%), 5 (6,7%).			
	Od 39 do 48: 1 (9,7%), 2(22%), 3 (46,8%), 4 (16,4%), 5 (5,1%).			
	Od 49 do 58: 1 (12,5%), 2(15%), 3 (43,2%), 4 (16,9), 5 (12,3%).			
	Od 59 do 68: 1 (12,12%), 2(17,7%), 3 (32,9%), 4 (24,4%), 5 (12,8%).			
Preko 69: 1 (17,5%), 2(12,5%), 3 (53%), 4 (2%), 5 (15%)				
Prihodi	Do 25.000: 1 (12,3%), 2(18,8%), 3 (41%), 4 (16,7%), 5 (11,2%).	62,030	12	,000*
	Do 50.000: 1 (9,4%), 2(19,8%), 3 (50,6%), 4 (14,8%), 5 (5,4%).			
	Do 75.000: 1 (5,8%), 2(22,9%), 3 (48,4%), 4 (18,7%), 5 (4,2%).			
	Preko 76.000: 1 (6,7%), 2(14%), 3 (45,8%), 4 (24,6%), 5 (8,9%).			
Bračni status	Nije u vezi: 1 (7,2%), 2(20,1%), 3 (45,5%), 4 (18,1%), 5 (9%).	75,398	20	,000*
	U vezi: 1 (6,8%), 2(22,5%), 3 (50,8%), 4 (15%), 5 (5%).			
	Veren/a: 1 (30,6%), 2(21%), 3 (24,2%), 4 (12,9%), 5 (11,3%).			
	Oženjen/udata: 1 (9,3%), 2(18,6%), 3 (45,5%), 4 (18,8%), 5 (8,6%).			
	Razveden/a: 1 (7,6%), 2(16,3%), 3 (59,8%), 4 (12%), 5 (4,3%).			
Udovac/ica: 1 (17,8%), 2(23,3%), 3 (47,9%), 4 (5,5%), 5 (5,5%).				
Percepcija rizika	Smatraju da su izloženi riziku: 1 (8,7%), 2(19,7%), 3 (43,5%), 4 (17,7%), 5 (10,3%).	35,685	8	,000*
	Ne smatraju da su izloženi riziku: 1 (11,1%), 2(19%), 3 (47,6%), 4 (5,5%), 5 (5,5%).			
Zaposlenost	Zaposleni: 1 (9,6%), 2(19,2%), 3 (47,3%), 4 (16,9%), 5 (7%).	6,335	4	,175
	Nezaposleni: 1 (8,3%), 2(20,6%), 3 (45,7%), 4 (15,8%), 5 (9,5%).			
Strah	Ima strah: 1 (8,7%), 2(19,7%), 3 (43,5%), 4 (17,7%), 5 (10,3%).	24,821	4	,000*

Nema strah: 1 (9,7%), 2(19,7%), 3 (49,2%), 4 (16,1%), 5 (5,2%).			
--	--	--	--

*postoji statistička značajna povezanost Sig. $\leq 0,05$

ZAKLJUČAK

Ispitujući činioce uticaja na znanje o prirodnim katastrofama utvrđeno je da 77,9% zna, 12,7% nije sigurno i 5,4% ne zna šta je prirodna katastrofa. Zatim, utvrđeno je da je srednja vrednost nivoa znanja o prirodnim katastrofama 2,94. Rezultati statističkih analiza su pokazali da u većem procentu poseduju znanje o prirodnim katastrofama: žene u odnosu na muškarce; mlađi građani u odnosu na starije preko 69 godina; građani sa prihodima preko 76.000 u odnosu na građane sa manjim prihodima; građani koji su oženjeni u odnosu na one koji su razvedeni; građani koji smatraju da su izloženi riziku u odnosu na one koji nisu izloženi riziku; i zaposleni građani u odnosu na nezaposlene građane. Pored toga, utvrđeno je da na nivo znanja o prirodnim katastrofama posebno utiču pol, godine starosti, prihodi, bračni status, percepcija rizika i strah.

Preporuke za unapređenje znanja

Shodno dobijenim rezultatima istraživanja, potrebno je uticati na muškarce da podignu nivo svog znanja o prirodnim katastrofama. Pored toga, potrebno je uticati na starije, građane sa manjim prihodima, razvedene građane, one koji smatraju da nisu izloženi riziku i nezaposlene građane. Svakako, potrebno je sprovesti dodatna istraživanja usmerena ka ispitivanju najoptimalnijeg načina edukacije građana s obzirom na njihove različite demografske, socio-ekonomske i psihološke karakteristike. Nakon toga, moglo bi se pristupiti koncipiranju strategija i kampanja usmerenih ka podizanju svesti građana o ozbiljnosti i posledicama prirodnih katastrofa.

LITERATURA

- [1] Macaulay, J., Disaster education in New Zealand, in *International Perspectives on Natural Disasters: Occurrence, Mitigation, and Consequences*. 2004, Springer. p. 417-428.
- [2] Panić, M., et al., Importance of natural disaster education-case study of the earthquake near the city of Kraljevo: First results. *Journal of the Geographical Institute Jovan Cvijic, SASA*, 2013. 63(1): p. 75-88.
- [3] Shaw, R., K.S.H. Kobayashi, and M. Kobayashi, Linking experience, education, perception and earthquake preparedness. *Disaster Prevention and Management*, 2004. 13(1): p. 39-49.
- [4] Adem, Ö., The Relationship between Earthquake Knowledge and Earthquake Attitudes of Disaster Relief Staffs. *Disaster Advances*, 2011. 4(1): p. 19-24.
- [5] Tomio, J., et al., Household and Community Disaster Preparedness in Japanese Provincial City: A Population-Based Household Survey. *Advances in Anthropology*, 2014. 2014.
- [6] Kurita, T., et al., Tsunami public awareness and the disaster management system of Sri Lanka. *Disaster Prevention and Management*, 2006. 15(1): p. 92-110.
- [7] Becker, N., Raising preparedness by risk analysis of post-disaster homelessness and improvement of emergency shelters. *Disaster Prevention and Management*, 2009. 18(1): p. 49-54.
- [8] Cvetković, V., et al., Knowledge and perception of secondary school students in Belgrade about earthquakes as natural disasters. *Polish journal of environmental studies*, 2015. 24(4): p. 1553-1561.
- [9] Ronan, K.R. and D.M. Johnston, Correlates of hazard education programs for youth. *Risk Analysis*, 2001. 21(6): p. 1055-1064.
- [10] Baker, E.J., Household preparedness for the aftermath of hurricanes in Florida. *Applied Geography*, 2011. 31(1): p. 46-52.
- [11] Finnis, K.K., et al., Hazard perceptions and preparedness of Taranaki youth. *Disaster Prevention and Management*, 2010. 19(2): p. 175-184.
- [12] Kohn, S., et al., Personal disaster preparedness: an integrative review of the literature. *Disaster medicine and public health preparedness*, 2012. 6(03): p. 217-231.
- [13] Faupel, C.E., S.P. Kelley, and T. Petee, The impact of disaster education on household preparedness for Hurricane Hugo. *International Journal of Mass Emergencies and Disasters*, 1992. 10(1): p. 5-24.
- [14] Johnston, D., J. Becker, and D. Paton, Multi-agency community engagement during disaster recovery: Lessons from two New Zealand earthquake events. *Disaster Prevention and Management*, 2012. 21(2): p. 252-268.
- [15] Johnson, A., et al., Evaluations of disaster education programs for children: A methodological review. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 2014. 9: p. 107-123.
- [16] Mishra, S. and D. Suar, Do lessons people learn determine disaster cognition and preparedness? *Psychology & Developing Societies*, 2007. 19(2): p. 143-159.
- [17] Shiwaku, K., et al., Future perspective of school disaster education in Nepal. *Disaster Prevention and Management*, 2007. 16(4): p. 576-587.
- [18] Cvetković, V., Fear and floods in Serbia: Citizens preparedness for responding to natural disaster. *Matica Srpska Journal of Social Sciences*, 155(2), 303-324, 2016.
- [19] Cvetković, V., Lipovac, M., & Milojković, B., Inquiring of knowledge of secondary school students as an element of flood preparedness. *Journal for social sciences, TEME*, 15(4), 1259-1273.
- [20] Cvetković, V., Uticaj demografskih, socio-ekonomskih i psiholoških faktora na preduzimanje

- preventivnih mera. *Kultura polisa*, 2016. XIII(32), 393-404.
- [21] Cvetković, V., Sandić, M., The fear of natural disaster caused by flood. *Ecologica*, 2016. 23(82), 203-211.
- [22] Cvetković, V., Gačić, J., & Jakovljević, V., Uticaj statusa regulisane vojne obaveze na spremnost građana za reagovanje na prirodnu katastrofu izazvanu poplavom u Republici Srbiji. *Ecologica*, 2015. 22(80), 584-590.

IZVOD

ČINIOCI UTICAJA NA ZNANJE O PRIRODNIM KATASTROFAMA

U radu su izneti rezultati kvantitativnog istraživanja činioca uticaja na znanje građana o prirodnim katastrofama izazvanim poplavama u Republici Srbiji. Statističkom metodom i metodom iskustvene generalizacije stratifikovane su lokalne zajednice u Republici Srbiji sa u kojima postoji rizik od nastanka poplava. Na taj način dobijen je stratum, odnosno populacija koju su činili svi punoletni stanovnici lokalnih zajednica i metodom slučajnog uzorka odabrano je njih 19 od ukupno 154 u kojima je indikovana ugroženost ugroženost od poplava. Rezultati istraživanja pokazuju da 77% ispitanika zna šta je poplava kao prirodna katastrofa. Utvrđeno je da na znanje o prirodnim katastrofama statistički značajno utiču sledeći činioci: pol, godine starosti, prihodi, bračni status, percepcija rizika, zaposlenost i strah. Sa druge strane, utvrđeno je da na nivo znanja statistički značajno ne utiče status zaposlenosti građana. Dobijeni rezultati istraživanja pružaju odgovarajuću empirijsko-teorijsku osnovu za unapređenje znanja građana o prirodnim katastrofama što ujedno smanjuje i njihovu ugroženost od samih posledica takvih događaja.

Ključne reči: bezbednost, prirodne katastrofe, činioci, građani, poplave, Srbija.

ABSTRACT

FACTORS INFLUENCE ON THE KNOWLEDGE ON NATURAL DISASTER

In this paper was present the results of quantitative research factors impact on citizens' knowledge of natural disasters caused by floods in the Republic of Serbia. With statistical method and empirical generalizations were stratified communities in the Republic of Serbia, with risk of flooding. In this way was obtained stratum, or population consisted of all adult residents of local communities and randomly selected 19 of them out of 154 in which he indicated the vulnerability to flooding. Survey results show that 77% of respondents know what floods is as natural disasters. In addition, it was found that the knowledge of natural disasters significantly affected by the following factors: gender, age, income, marital status, perception of risk, employment and fear. On the other hand, it was found that the level of knowledge does not significantly affect the employment status of citizens. The results of the study provide the appropriate empirical-theoretical basis for improving citizens' knowledge of natural disasters, which also reduces their vulnerability to themselves the result of such events.

Keywords: security, natural disasters, factors, citizens, floods, Serbia.